

AKTUÁLNÍ OTÁZKY PĚSTOVÁNÍ OZIMÉ PŠENICE V ČESKÉ REPUBLICE

Doc. Ing. Jan KŘEN, CSc.

ZEMĚDĚLSKÝ A VÝZKUMNÝ ÚSTAV KROMĚŘÍŽ, s.r.o.

MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA V BRNĚ

Úvod

Ozimá pšenice je v České republice od roku 1945 tradičně nejvýznamnější a nejrozšířenější obilninou pěstovanou na ploše kolem 800 tis. ha, což představuje cca 50 % plochy obilnin a cca 25 % plochy orné půdy. Z obilnin nejlépe využívá půdně-klimatické podmínky a nejlépe zhodnocuje vklady do pěstebních technologií. Pěstuje se prakticky ve všech výrobních oblastech a její produkce může být využívána k potravinářským, krmivářským, technickým a energetickým účelům. Účelu využití produkce je nutné uzpůsobit rajonizaci pěstování, výběr odrůd i modifikace pěstebních technologií. Vzhledem k tomu že se jedná o široce rozšířenou a hospodářsky vysoce významnou plodinu, je pochopitelné, že zemědělská praxe i výzkum se stále potýkají s řadou problémů, které je třeba při jejím pěstování řešit. Příspěvek je zaměřen především na aktuální problémy, související se zvýšením cen pšenice na světových trzích.

Plochy, výnosy a produkce

Po roce 1990 došlo u ozimé pšenice k poklesu výnosu a následně i ke snížení pěstitelských ploch v období let 1991 - 1993; na nejnižší úroveň v roce 1992. V posledních třech letech se její plochy opět zvýšily, nejvíce v roce 1995. Pokles výnosu na počátku devadesátých let souvisí s transformací zemědělských podniků, jejich špatnou ekonomickou situací, nízkou úrovní vstupů a technologické kázně. Za tohoto stavu také došlo ke snížení využívání biologického potenciálu pěstovaných odrůd. V roce 1996 byla ozimá pšenice pěstována na 756 tis. ha, což představuje 24 % orné půdy, 47,7 % ploch obilnin a 56,1 % celkové produkce obilí. Vývoj ploch, průměrných výnosů a produkce na území České republiky v dlouhodobé časové řadě od roku 1960 je uveden v grafu 1.

Pěstební technologie a odrůdy

Odborná úroveň pěstebních technologií ozimé pšenice vytvářených pro naše podmínky je na srovnatelné úrovni s agrárně vyspělými zeměmi Evropské unie. V praxi používané pěstitelské postupy jsou však méně intenzivní. Aplikace průmyslových hnojiv a pesticidů je zhruba na poloviční úrovni ve srovnání se zeměmi s vysokými výnosy (Francie, Benelux, Německo, Velká Británie). Vybavení kvalitní a výkonnou mechanizací si mohou dovolit pouze ekonomicky dostatečně silné podniky. Ve srovnání s Evropskou unií je výhodou podstatně vyšší průměrná velikost podniků, umožňující uplatnění moderních minimalizačních technologií zpracování půdy a zakládání porostů (rozhodující opatření v pěstební technologii ozimé pšenice). Lze předpokládat, že se tyto technologie budou v praxi rychle rozšiřovat a zvyšovat naši konkurenceschopnost.

Sortiment registrovaných odrůd ozimé pšenice se každoročně rozrůstá (v současnosti více než 30) a je rozšiřován jak domácími tak zahraničními odrůdami. I přes dlouhé zimní období 1995/96 se výnosově v našich podmínkách prosadily západoevroské odrůdy (např. Athlet, Estica, Ritmo, Cebeco 944). K jejich dobrým výsledkům přispělo v letošním roce vlhké a chladné letní období. Ukázalo se také, že dlouhou zimu umožňuje těmto odrůdám překonat včasné a kvalitní založení porostů na podzim.

Praktické zkušenosti s pěstováním ozimé pšenice v posledních letech vedou k následujícím závěrům:

- Jsou zjišťovány značné difference mezi výnosy stejných odrůd v rámci zemědělských podniků, což upozorňuje na nízkou úroveň agrotechnické disciplíny.
- V obilnářské a bramborářské výrobní oblasti se značně rozšiřuje pěstování západoevropských odrůd, které mají nižší zimovzdornost. Také v sortimentu našich odrůd nemáme odrůdy s vyšší zimovzdorností pro tyto oblasti (kromě Mony).
- V kukuřičné a řepařské výrobní oblasti je významným konkurentem našich odrůd vysoce produktivní slovenská odrůda Astella.
- V kukuřičné a řepařské výrobní oblasti jsou potravinářské odrůdy pěstovány na cca 80 % plochy ozimé pšenice, v bramborářské výrobní oblasti na cca 50 % plochy. Tím je vytvořen dostatečný základ pro produkci potřebného množství potravinářské pšenice (cca 1,1 mil. tun).

Výrobní náklady

Výrobní náklady ozimé pšenice jsou v naší zemi ve srovnání s Evropskou unií zatím relativně nízké. Rozdíl vzniká nižší úrovní používání zemědělských vstupů, jako jsou průmyslová hnojiva a prostředky na ochranu rostlin. Rozdíl je i v nižších jednotkových nákladech u agrochemikálií a zemědělské techniky, v nižší ceně půdy a nájmu i ve všeobecně nižší režii. Také náklady jsou vyjadřovány jiným způsobem než v EU, takže přímé srovnání je obtížné. Tabulka 1, ve které jsou porovnány variabilní náklady na produkci ozimé pšenice v České republice, ve Velké Británii a v Německu, jasně ukazuje na typicky vysoké vstupy a výstupy u západoevropských producentů pšenice.

Variabilní náklady vstupů v České republice jsou ve srovnání s Velkou Británií asi třetinové, náklady na hnojiva a osiva jsou úrovní 40-50 % a náklady na agrochemikálie se pohybují okolo 20 % anglických nákladů. V Německu jsou variabilní náklady ještě asi o 20 % vyšší než ve Velké Británii. Tento rozdíl vůči západoevropským zemím je způsoben spíše nižší úrovní vstupů, než jejich nižšími cenami. Rozdíly v nákladech na tunu vyprodukovaného obilí přesně neodpovídají nákladům na hektar. Německé a anglické výnosy ozimé pšenice jsou vyšší než v České republice. Nicméně variabilní náklady na tunu jsou na úrovni 55-60 % anglických a 43,5 % německých nákladů. Podobně i celkové produkční náklady včetně fixních nákladů jsou zatím cenově výhodnější v České republice, neboť jsou zde nižší nájem a nižší režijní náklady.

Hrubý zisk na hektar je vyšší v Evropské Unii, neboť tam pěstitelé dosahují vyšších cen. Např. ve Velké Británii je při pěstování pšenice i bez zápočtu kompenzačních příspěvků hrubý zisk na hektar několikrát vyšší než v České republice. V Německu je tento zisk více než dvakrát vyšší než v České republice. Jestliže jsou do kalkulace zahrnuty kompenzační příspěvky, je hrubý zisk v EU

asi šestkrát vyšší než v České republice. Je ale nepravděpodobné, že se evropské ceny a dodatečné příspěvky udrží déle na této úrovni.

Zajímavé je, že např. v Anglii, podobně jako v České republice, dosahují lepších výsledků větší společnosti. Rozdílnost výkonů vede ve Velké Británii ke specializaci podniků. Větší obilnářské farmy v Anglii (přes 120 ha) dosahují lepších výnosů a mírně vyšších cen (vyšší kvalita a objem prodeje). Navíc mají možnost sjednávat slevy při velkém nákupu vstupů a používat méně služeb jiných podniků. Hrubý zisk je vyšší u větších farmářů, neboť jsou schopni pracovat na půdě efektivněji a koupit větší množství nezbytných vstupů. Výsledkem je, že horních 25 % obilnářských farem dosahuje ve Velké Británii o 50 % vyššího průměrného hrubého zisku než dolních 25 % farem, které se většinou nacházejí v oblastech s omezeným režimem hospodaření. Stejně trendy lze očekávat také u nás, např. v letošním roce byly dosaženy následující průměrné výnosy ozimé pšenice ($\text{t} \cdot \text{ha}^{-1}$) podle typu hospodaření: soukromé (4,53), družstevní (4,93), státní (4,77), ostatní (4,68), celostátní průměr (4,71).

V kontextu vyššího výkonu větších obilnářských farem je jasné, že každé rozhodnutí Evropské Unie v rámci společné zemědělské politiky o úhradě spíše přímých doplňkových plateb farmářům než současných plateb na plochu by mohlo zpomalit fúzování podniků (příjmy malých farmářů by mohly být podporovány více než stimulační k prodeji produkce) a mohlo by tak dojít k omezení úspor a ekonomických výhod z koncentrace výroby.

Skladování

Celková skladovací kapacita pro obiloviny v ČR je odhadována na něco málo přes 1,9 mil. tun (pro srovnání celková produkce obvykle přesahuje 6,5 mil. tun). Z této skladovací kapacity je 80 % umístěno ve skladištích privatizovaných ZZN a 20 % je na úrovni zemědělských podniků a farem. Je třeba upozornit, že pšenice skladovaná dlouhodobě v zemědělských podnicích se často nachází v nevhodných podmínkách, které způsobují zhoršení kvality a technologické jakosti v důsledku působení vlhkosti, plísní a škůdců. Čekání na vyšší cenu tak může při nekvalitním skladování vést ke značným ztrátám.

Spotřeba

Nabídka a poptávka v letech 1991 až 1995 je uvedena v tabulce 2. Domácí spotřeba pšenice se v tomto období pohybovala od 3,1 do 3,9 mil. tun. Celková poptávka je ovlivněna poptávkou po krmném obilí, jehož spotřeba již na počátku devadesátých let dramaticky poklesla. V současné době se objevují náznaky oživení poptávky po potravinářském i krmném obilí včetně exportu. Údaje v tabulce 2 ukazují, že spotřeba potravinářské pšenice se v posledních pěti letech pohybovala mezi 1,1 - 1,38 mil. tun. Přibližně 2 mil. tun je ročně spotřebováno na krmení a v posledních třech letech je spotřeba zvyšována, pravděpodobně z důvodu poklesu ceny krmné pšenice od června 1993 do září 1995. Nedávný růst cen krmné pšenice, od září 1995 o více než 40 % byl způsoben vysokými světovými cenami a nedostatkem obilí na našem trhu, vyvolaným kromě jiného i zvýšením stavů monogastrů a drůbeže. Nedostatek krmného obilí vede v současnosti ke zkrmování potravinářské pšenice.

Porovnáme-li nabídku a poptávku pšenice, je z tabulky 2 zřejmé, že na konci roku 1995/1996 byly zásoby na historicky nízké úrovni a představovaly asi 1,5 až 4 měsíční potřebu k potravinářským účelům. Jelikož světové ceny v roce 1995 rostly, určitý pokles zásob se dal očekávat. Malá nabídka během posledních 9 měsíců proto vedla k rychlému růstu cen. Z šetření prováděných ZVÚ Kroměříž, s.r.o. v zemědělské praxi nicméně vyplývá, že produkce pšenice v potravinářské kvalitě i v letošním roce převyšovala její výše uvedenou standardní domácí potřebu.

Světové ceny na trhu byly v období 1995/96 o 20% vyšší než v období 1992/93 (tabulka 3) a následně vzrostly ještě v roce 1996 na úroveň evropských cen. To přimělo Evropskou komisi k zavedení exportních daní na určitou dobu. České ceny se v roce 1993 nacházely nad úrovní cen na světovém trhu. V průběhu roku 1994 se přiblížily světovým cenám a v roce 1995 byly ceny na domácím trhu významně pod úrovní světových cen.

Tento vývoj má dva důvody. Za prvé, ceny byly omezeny opatrným vydáváním exportních licencí, které umožňovaly export zásob pouze v případě přebytku na domácím trhu, a proto nedovolily vyrovnání domácích a světových cen. Za druhé, omezený objem skladovacích kapacit obilí v prvovýrobě neumožňuje držet obilí tak dlouho, až vzrostou ceny. Navíc zde existuje mnoho smluv uzavřených na začátku roku za již dohodnutou cenu. Z těchto důvodů se jeví pravdivé tvrzení, že z vyšších světových cen pšenice profitují v České republice spíše obchodníci, než samotní pěstitelé.

Vývoz

V exportu obilovin a obilnářských výrobků je v České republice nejdůležitější vývoz pšenice a sladu. Vývozní cena sladu 7 882,- Kč za tunu dosahovaná v roce 1995 je více než 2x vyšší než vývozní cena pšenice. Množství vyváženého sladu je relativně stabilní, zatímco vývozy pšenice se pohybují v závislosti na sklizni, světových cenách a politice vydávání vývozních licencí v kalendářním roce (viz. tabulka 2). I když celkové příjmy z vývozu pšenice byly v roce 1995 přes 3 000 mil. Kč, cena byla relativně velmi nízká - 3 124,- Kč. t⁻¹. Naopak, ceny pšeničné mouky stouply v roce 1995 na 5 753,- Kč.t⁻¹.

Konkurenceschopnost

Hektarové výnosy obilovin se pohybují pod úrovní vykazovanou v obdobných podmínkách v EU (tabulka 4), ale výrazně nad úrovní ostatních hlavních světových produkčních oblastí, kde jsou uplatňovány extenzívnější způsoby pěstování. Úroveň hektarových výnosů však může být jako ukazatel konkurenceschopnosti zavádějící, poněvadž nezávisí pouze na přírodních a technologických faktorech, ale také na poměru cen vstupů a výstupů, který se může v čase značně měnit.

Úroveň výnosů v EU je ohrožena tím, že nižší cena produkce, zapříčiněná sestupem světové tržní ceny z vysoké úrovně 1995/96 a potřeba snížení intervenčních cen, daná závazky GATTu, zřejmě povede k poklesu intenzity zemědělské výroby, a tím k nižším nebo stagnujícím hektarovým výnosům. V ČR mají ceny produkce jen malý prostor pro zvyšování, jestliže se světové ceny

odchýlí směrem dolů od úrovně roku 1995 a počátku roku 1996. Není však pravděpodobné, že by v krátkodobém časovém horizontu výrazně poklesly, poněvadž jsou stále pod úrovní světových tržních cen. Na druhé straně, náklady vstupů do zemědělské výroby dále rostou (průměrný nárůst cen průmyslových hnojiv byl v roce 1996 více než 9 %), což pro zemědělskou prvovýrobu vytváří cenové nůžky. Vzhledem k tomu, že naše měna je zatím relativně pevná a vůči hlavním světovým měnám se zhodnocuje, nebude tento cenový nárůst kompenzován růstem exportních cen v domácí měně. Cenové nůžky mohou v budoucnosti vést k dalšímu omezení vstupů a ke snižování hektarových výnosů, pokud tyto změny nebudou kompenzovány technologickým pokrokem.

Jestliže mezinárodní trendy směřují k liberalizaci trhu, jsou vhodnějším měřítkem konkurenceschopnosti (než hektarové výnosy nebo mezní výnos) produkční náklady na 1 tunu. Z tabulky 1 je zřejmé, že máme výrazně nižší variabilní náklady na 1 tunu zrna pšenice než země Evropské unie, jsme tedy cenově konkurenceschopnější. Variabilní náklady představují v ČR v průměru 21,4 ECU, ve srovnání s 39,6 ECU ve Velké Británii a 49,2 ECU v Německu. To znamená, že čeští výrobci mohou být při použití současných technologií více ziskoví při nižších cenách zemědělských vstupů než producenti v EU.

Nicméně situace není pro Českou republiku jednoznačně příznivá. Výrobní náklady (úroveň vstupů, zejména agrochemikálií) se v EU se snižují s tím, jak klesají ceny pšenice. Požadavky na ochranu životního prostředí vytvářejí na farmáře tlak k omezení intenzifikace. Situace v našem státě se bude pravděpodobně vyvíjet opačně. Inflace je o 5-6 % vyšší než v hlavních zemích produkujících pšenici v rámci EU a zatím nedochází ke zmírňujícímu znehodnocení české koruny. Nezdá se pravděpodobné, že by růst hektarových výnosů v krátkodobém nebo střednědobém horizontu vyrovnal nárůst výrobních nákladů. Zatímco inflace se pravděpodobně v příštích 2-3 letech zmírní, zůstává nebezpečí, že náklady na produkci pšenice v ČR mohou dosáhnout úrovně západoevropských zemí dříve, než dojde ke vstupu ČR do EU. Navíc, pokud by světové ceny vstupů rostly, mohli by se čeští výrobci ocitnout kolem roku 2000 v nekonkurenceschopné pozici.

Prognózy světového trhu s pšenicí

V uplynulých 12 měsících byla značná pozornost věnována vysoké úrovni cen obilovin na mezinárodních trzích a mluví se o světovém nedostatku obilí. Ve skutečnosti jsou současné ceny, jak ukazuje tabulka 5, stále relativně nízké ve srovnání se 70. a 80. léty, zatímco nominální ceny v roce 1995 se jen nepatrně lišily od cen roku 1980.

Ceny v příštím desetiletí budou ovlivňovány několika různými trendy:

1. Změny mezinárodní politiky umožní vyšší úroveň produkce hlavních obilovin. Tento posun je nejvýraznější v USA, kde v dubnu 1996 vešel v platnost federální zákon nazývaný FAIR Act (US Federal Agricultural Improvement and Reform). Povinnost uvedení určité části půdy do klidu byla zrušena a pozemky mohou být za určitých okolností vyčleněny i z ekologických projektů. Farmáři mají větší volnost přechodu na produkci těch plodin, po nichž je v daném momentě na mezinárodních trzích poptávka. Předpokládá se, že tento vývoj převáží dopad vynětí půd v marginálních oblastech z obhospodařování v důsledku nižší dotační úrovně a možného přesunu od pěstování pšenice k jiným obilovinám nebo olejninám. V EU byl rozsah uvádění půdy do klidu (set aside) snížen (z původních 15 % ve flexibilním systému), když se

západoevropské ceny přiblížily světovým a tudíž se snížila potřeba omezení nadprodukce. Je pravděpodobné, že vyjímání půdy z obhospodařování bude zcela opuštěno, jestliže se vnitřní ceny EU posunou směrem dolů a přiblíží se tak ve střednědobém horizontu světovým cenám, což by celkově vedlo k větší produkci obilí.

2. Díky dokonalejším pěstitelským postupům hektarové výnosy dále celosvětově rostou. Průměrné výnosy byly do určité míry zvýšeny tím, že v USA a v EU byly půdy horší kvality uváděny do klidu. Je otázkou, do jaké míry bude tento trend růstu hektarových výnosů pokračovat, jestliže dojde k poklesu cen (zejména v EU), a bude upuštěno od „set aside“. Nicméně je pravděpodobné, že průměrné světové výnosy jako celek porostou s tím, jak se technologie v SNS, Číně a Východní Evropě budou přibližovat západní úrovni.
3. Snížení míry protekcionismu, umožňující další rozvoj konkurenceschopných producentů, by mělo vést k poklesu celkových výrobních nákladů a tím k tlaku na snižování cen na světových trzích.
4. Ačkoli se poptávka ze strany asijských zemí trvale rapidně zvyšuje, celkové tempo růstu světové poptávky po obilovinách dále klesá. Od situace v 60. letech, kdy toto tempo představovalo 3,17 %, se růst poptávky po obilovinách trvale zpomaloval na pouhých 1,06 % ročního tempa růstu v období 1990-1994.

V nejbližší budoucnosti (1996-1998) by měli nízké světové zásoby a prognózované nízké výnosy v USA v roce 1996 udržet ceny pšenice na úrovni roku 1995 nebo v její blízkosti. Dlouhodobě je však pravděpodobné, že se z výše uvedených důvodů projeví trend poklesu cen pšenice, ačkoli cenové výkyvy mohou být větší vzhledem k nízké úrovni zásob. Projekce světových tržních cen zpracovávané Světovou bankou i OECD předpokládají rekordně nízké ceny již v roce 2000 a jejich další pokles v následujících pěti letech. I když technologické a politické trendy možnost takového posunu potvrzují, je pravděpodobné, že nepředvídatelné události podpoří ceny na úrovni vyšší, než předpovídá Světová banka, a že reálné ceny v roce 2000 budou pouze nepatrně pod úrovní počátku 90. let, která již sama byla rekordně nízká. Tento scénář potvrzuje i publikace OECD o trendech zemědělství do roku 2000, ve které se říká, že: „Rozsáhlá poptávka a malé sklizně vedly obvykle k nízké úrovni zásob a vysokým světovým cenám (v roce 1995/96). Je nepravděpodobné, že by tato situace přetrvávala. Vysoké ceny vyvolají růst produkce a pokles poptávky. Výsledkem by měly být rostoucí zásoby a nižší ceny na mezinárodních trzích ke konci tohoto desetiletí.“

Jak Světová banka, tak OECD však konstatují, že existuje široký možný interval, v němž se mohou budoucí ceny pohybovat v závislosti na rozmanitých faktorech. Čísla uváděná v tabulce 6 tedy reprezentují střední hodnoty širokého rozpětí možných cen. Ceny v příštích letech budou přirozeně ovlivněny aktuálními krátkodobými výsledky a nutnou setrvalou inflací.

Podle tohoto scénáře by se ceny pšenice na úrovni prvovýroby v České republice neměly ve střednědobém až dlouhodobém horizontu příliš zvýšit nad současnou úroveň (v průměru 100 USD/t v roce 1995, s nárůstem na 130 USD.t⁻¹ v první polovině roku 1996). V krátkodobém horizontu je zde možnost zvýšení cen bez exportních subvencí. V nominálním vyjádření projekce naznačují, že lze očekávat mírný nárůst domácích cen pšenice na úrovni zemědělské prvovýroby - v dolarovém vyjádření na přibližně 130-140 USD v příštích 2-3 letech. Při míře inflace v České republice na úrovni minulých pěti let je pravděpodobné, že konstantní ceny pšenice budou znamenat rostoucí

tlak na dosahovaný zisk a tudíž tlak na zemědělce směrem ke zvyšování efektivnosti. Tak tomu bude zejména tehdy, jestliže se nebude podstatně měnit kurz naší měny vůči dolaru.

Tab. 1: Struktura variabilních nákladů při produkci ozimé pšenice v České republice, ve Velké Británii a v Německu

Země	Česká republika	Velká Británie	Německo
Výnos zrna (t.ha ⁻¹)	5,0	7,7	7,5
Cena zrna (ECU.t ⁻¹)	81,8	146	139
Hodnota slámy (ECU.ha ⁻¹)	20,8	52	52
Dotace (ECU.ha ⁻¹)	---	320	---
Příjem (ECU.ha ⁻¹)	430	1496	1095
Osivo (ECU.ha ⁻¹)	32,9	67	51
Hnojiva (ECU.ha ⁻¹)	45,5	115	183
Pesticidy (ECU.ha ⁻¹)	28,1	123	135
Celkové variabilní náklady (ECU.ha ⁻¹)	107	305	369
Variabilní náklady (ECU.t ⁻¹)	21,4	39,6	49,2
Hrubá marže (ECU.ha ⁻¹)			
a) bez dotace na plochu	323	871	726
b) včetně dotace na plochu	---	1191	---

Poznámka: Hodnota slámy je v České republice započtena na úrovni 40 % a v Německu na úrovni 100% hodnoty používané ve Velké Británii. Dotace na obhospodařovanou plochu odpovídají hodnotám používaným v Anglii; dotace v jiných částech Velké Británie jsou nižší. Dotace na obhospodařovanou plochu nejsou uvedeny pro Německo.

Tab. 2: Balance pšenice (t) - (Obiloviny - Situační a výhledová zpráva, srpen 1996)

Hospodářský rok	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Počáteční zásoby	900 300	1 219 679	657 922	1 094 922	1 338 567
Domácí výroba	4 081 279	3 412 943	3 370 000	3 897 600	3 822 769
Dovoz	2 600	15 400	170 000	20 800	3 000
Celková nabídka	4 984 179	4 648 022	4 179 922	5 013 322	5 164 336
Domácí spotřeba	3 414 500	3 689 000	3 075 000	3 256 000	3 964 000
z toho:					
- potraviny	neuvedeno	1 200 000	1 100 000	1 150 000	1 380 000
- krmiva	neuvedeno	2 317 000	1 800 000	1 920 000	2 398 000
- osiva	neuvedeno	172 000	175 000	186 000	186 000
Vývoz	350 000	301 100	28 000	418 755	756 000
Celkové užití	3 764 500	3990100	3 103 000	3 674 755	4 720 000
Konečné zásoby	1 219 679	657 922	1 094 922	1 338 567	444 336

Tabulka 3: Ceny pšenice v České republice a v některých zemích Evropské unie (Francie - F, Německo - D) v letech 1993-95 (ECU/t)

Rok	1993			1994			1995		
Stát	ČR	F	D	ČR	F	D	ČR	F	D
Potravinářská									
a) tržní	100,0	147,3	173,4	87,4	126,9	141,1	78,6	137,0*	138,5
b) intervenční	94,5	163,5	163,5	89,3	115,5	115,5	74,0	106,6	106,6
c) světová	91,9			96,1			118,5		
Krmná									
a) tržní	79,4	145,9+	153,1	75,0	122,5+	121,2	63,2	131,4+	130,6

*Poznámka: V letech 1994 a 1995 nejsou francouzské údaje úplné; + belgické údaje, * údaje z Velké Británie. (Pramen: Eurostat, Mezinárodní obilnářská rada a ČSÚ)*

Tabulka 4: Porovnání hektarových výnosů pšenice ($t \cdot ha^{-1}$) ve vybraných zemích Evropské unie a v České republice v letech 1991 -1995

Stát / Rok	1991	1992	1993	1994	1995
Česká republika	5,12	4,51	4,27	4,58	4,60
Francie	6,85	6,58	6,60	6,48	6,67
Německo	7,17	5,99	6,59	6,58	6,77
Nizozemí	7,67	8,01	8,77	-	-
Velká Británie	7,21	6,82	7,33	7,18	7,35
EU - 12	5,92	5,61	6,01	5,27	5,36

Pramen: Eurostat; MZe

Tabulka 5: Světové ceny pšenice v letech 1970 - 1995 (USD.ř¹)

Rok	1970	1980	1985	1990	1992	1993	1994	1995
Reálné ceny	219	240	198	136	142	132	136	154
Nominální ceny	55	173	136	136	151	140	150	177

Poznámka: reálné ceny roku 1990, USA pšenice, No. 1, hard red winter, normální protein, dodáno do přístavu v Mexickém zálivu při okamžitém nebo 30 denním transportu.

Tabulka 6: Výhled cen pšenice na světovém trhu (USD.ř¹)

Rok	1996	1997	1998	2000	2005
A)	181	152	132	114	108
B)	215	185	165	150	160
C)	154	157	157	146	-

Poznámka: A) Světová banka; B) Světová banka, nominální ceny; C) OECD, nominální ceny